

EDUKACJA PRZEZ RUCH

Metoda została opracowana przez Panią Dorotę Dziamską. To pedagogiczny system kształcenia i terapii przeznaczony do pracy z dziećmi na poziomie edukacji elementarnej. Ze względu na swoją specyfikę jest szczególnie przydatna we wspomaganiu rozwoju dzieci o nieharmonijnym rozwoju, z mikrodeficytami, jak również dzieci z niesprawnościami. Zabawowa forma poszczególnych ćwiczeń buduje atmosferę, która zapewnia poczucie bezpieczeństwa akceptacji, ale jest także zachętą do wzajemnej otwartości.

Metoda wykorzystuje naturalny, spontaniczny ruch organizmu. Człowiek rusza się, a więc przez ruch uaktywnia zmysły, dzięki którym poznaje otaczający świat. Nawiązuje on do holistycznej koncepcji rozwoju człowieka. W proces uczenia się powinny być wplecione wszystkie zmysły a podejmowane przez dzieci podczas zajęć formy aktywności wspierają ich rozwój w czterech sferach jednocześnie: intelektualnej, społecznej, emocjonalnej i fizycznej.

Głównymi założeniami metody jest:

1. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowo-słuchowej.
2. Usprawnianie małej motoryki poprzez kreślenie wybranych znaków grafomotorycznych zgodnie z metodyką systemu.
3. Rozwijanie umiejętności zgodnego współdziałania w parze oraz w zespole.
4. Kształtowanie odporności emocjonalnej, doświadczanie radości.
5. Nabywanie umiejętności wypowiedzania się w oparciu o wykonaną kartę pracy.
6. Zdobywanie doświadczeń matematycznych poprzez manipulowanie papierem i składanie papieru według zasad origami.

Celem każdego ćwiczenia w tym systemie jest aktywizowanie struktur pamięci długotrwałej a konkretne jej trzech struktur:

1. Pamięci proceduralnej (dziecko rusza się w każdym ćwiczeniu),
2. Pamięci zdarzenia, epizodycznej (przeżycia emocjonalne danego ćwiczenia - dźwięki, muzyka, rytm),
3. Wiedzy (efekt ćwiczenia, np. praca plastyczna staje się punktem wyjścia do realizacji innych treści).

Podczas działania uruchamiane jest wiele zmysłów (integracja sensoryczna). Dziecko poznaje świat dzięki jednoczesnym uruchamianiu wzroku, słuchu, dotyku, a ruch aktywizuje pracę mózgu i zapewnia jego prawidłowe dotlenienie. Mechanizmy pamięci proceduralnej uruchamiają się podczas uczenia określonej sekwencji ruchów w danym ćwiczeniu. Na pamięć epizodyczną wpływ ma właściwie dobrana muzyka, która kształtuje przeżycie emocjonalne danego ćwiczenia. Efekt ćwiczenia – karta pracy jest punktem wyjścia do realizacji zaplanowanych przez nauczyciela treści czyli wiedzy. Wiedza to fakty przechowywane w pamięci semantycznej.

Każde zajęcie prowadzone omawianą metodą zawiera kolejne etapy:

- ćwiczenia o charakterze graficznym lub manipulacyjnym - rytmicznie wykonywane przy optymalnym ruchu ciała,
- swobodne działanie z wykorzystaniem różnych technik plastycznych, prowadzące do powstania karty pracy,
- zestawienie indywidualnych kart pracy w kartę zespołową, swobodna rozmowa na jej temat,
- wykorzystanie powstałej karty pracy do przemyślanej analizy, dzięki której możemy zaplanować kolejne formy działania dzieci podczas zajęć.

Metoda EPR to zbiór wielu ćwiczeń, usprawniających poszczególne funkcje organizmu. Ćwiczenia i zabawy tego systemu bazują na ruchu, angażując zintegrowane ruchy różnych części ciała prowadzą do powstania pracy plastycznej, która poddana analizie pozwala odnieść się do treści realizowanych przez nauczyciela. Proponowane ćwiczenia uwzględniają możliwości motoryki dziecka oraz fizjologiczny ruch organizmu, a także rozwój społeczny dzieci. Rytm towarzyszący ćwiczeniom ułatwia wykonanie czynności, harmonizując poszczególne aspekty aktu ruchowego i zwiększając ogólną koordynację ruchową co wpływa na integrację układu sensorycznego. Poszczególne ćwiczenia systemu są bardzo proste. Polegają na kreśleniu prostych znaków grafomotorycznych: kropek, kresek, owali, wiązek, które dziecko może kreślić rytmicznie, mieszcząc znak w odpowiedniej przestrzeni.

Ważnym aspektem tego systemu jest założenie, że efektem wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń i zabaw jest jakaś praca plastyczna, techniczna itd. Dzieci stają się sprawcami swojego dzieła – karty pracy, która przyczynia się do poszerzenia wiedzy i umiejętności oraz w szczególny sposób pozwala na zaspokojenie potrzeby samorealizacji. Dziecko odczuwa sukces. Wpływa to pozytywnie na jego emocje stymulując proces podnoszenia własnej wartości, zwiększa możliwości poznawcze przez połączenie działania z przyjemną emocją, dzięki której działanie zostaje lepiej zapamiętane. Przez poczucie sukcesu podnosi się motywacja do dalszego działania, dziecko staje się bardziej aktywne, a zarazem bardziej otwarte na wszechstronny rozwój. Istotnym elementem tej metody jest wykorzystanie w edukacji origami. Składanie papieru jest też aktywnością zintegrowaną – nie można konstruować bez ruchu obydwu rąk, bez aktywności wzroku, myślenia, przeliczania, klasyfikowania. Towarzyszące działaniom emocje wspierają procesy poznawcze, rozwijają motywację i pozytywną samoocenę dziecka.

Literatura:

1. Dziamska D. *Edukacja przez ruch. Kropki, kreski, owale, wiązki*, WSiP 2005
2. Dziamska D. *Edukacja przez ruch. Fale, spirale, jodelki, zygzaki*, WSiP 2005
3. Dziamska D. *Edukacja przez ruch. Zabawy z papierowym wachlarzem*, WSiP 2008
4. Dziamska D. *Edukacja przez ruch. Zabawy z linią*, WSiP 2009
5. Dziamska D. *Edukacja przez ruch. matematyczne obrazy w szkole*, WSiP 2009